



Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. De ipso Infante divinissimo Christi Domino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPUT VI.

De ipso Infante divinissimo, Christo Domino.

DE umbris & figuris Christi Natalem precedenti- bus, de tempore ac loco Nati, de diversis obsequiis Nato delatis, de pastoribus, de Angelis ad pastores missis, oratione succincta disseruimus, de ipso jam Infante divinissimo locuturi. Suavissimè proflus è suggestu tam humili concionatus est orbi celestis Pulvis, idque lacrymis & exemplo. Prima ferè concio Pueruli discretissimi in luxum vestium fuit, uti jam audiemus.

§. I.

De Christi Nati pannis.

OCuras hominum in concinnando vestitu vanifimas, quantum est in rebus, & præsertim in vestibus, inane! Christe bone, ut hic laborant, ut contendunt, ut moliantur, ut satagunt, ne quid vestium continentarii desit! Purpura, byssus, bombyx Arabius, bractearum textile aurum, gemmæ non vedando corpori, sed ornando adhibentur. Sordent vestes, nisi sint pretiosæ, molles, venusta. Confer, obsecro, hanc vestium lautitiam & luxuriam cum his Christi panniculis & linteolis. In signum, inquit Bernardus, positi sunt panni tui, Domine IESV, sed in signum cui à multis usque hodie contradicitur.

En Bonus ille Deus quam operimento vili tegitur, qui omni animantium generi providentissime sua cuique distribuit vestimenta, has plumis, illas lanâ; has pilis, istas aculeis, squamis, testis; alias aliâ veste contegit, neque tantum animantes, sed & prata, hortos omnemque florum familiam ita eleganter vestit, ut omnes regum purpuras, Imperatorum paludamenta & chlamydes ornatu & artificio longè superent.

Ita dilucidè Christus, Dico vobis, inquit, quoniam nec Salomon in omni gloria sua cooperatus est, sicut unum ex istis: Si autem Deus fecerit agri, quod hodie est, & cras in clibanu mittitur, sic vestit; quanto magis vos minime fidei? Hic ergo liberalissimus optimus Deus, qui tam animata quam inanimata, tam comode, tam venuste vestit, ipse nudus, vix linteolis tegitur in præsepi. Hoc loco Petrum Damianum audio dicentem: Conditor Angelorum dum in præsepio vagiens reclinator, non ostro, sed vilibus tegitur panniculis involutus. Erubescat ergo terrena superbia & arrogantia redempti hominis, ubi erumpentibus radiis exorti conspuat humilitas Redemptoris. Licet hic illud Annæi u-

videbitur & in panno. Non enim dicentur tantum illa, sed pro- babuntur. Ego certè aliter audio que dicit Christus nosser, cum illum video nudum stramentis incubantem. Ita enim non præceptor tantum veri, sed & testis est, nec paupertatem solum laudat, sed & amat ac experitur.

Hæc Christi linteola & fasciolar, viles quidem & inelaborata, munda tamen, omni bysso, purpurâ, carbasso, bombycinôque panno, lino vivo, & inter flammâs invictio pretiosiores. Opinatur nonnemò, hos Christi panniculos nullâ Matris provisione ac curâ paratos, sed vel è Virgineis velamentis, vel fortè mutuo acceptos. Errat bonus scriptor. Longè verosimilius est, hos pannos à Deiparâ fuisse preparamos.

Has fascias donavit Eudoxiæ Imperatrici Hierosolymorum Episcopus Iuvenalis. In honorem fasciarum IESV pueruli erecta Basilica. Quam autem longè aliâ sindone velavit Christum cavillator Herodes, que sicut promptissimè aliâ Iosephus Arimathæus, aliâ Virgo Mater beatissima, famulus manus, ita telam fasciasque summâ curâ filio ministravit.

A Suam porrò paupertatem Christus; humilemque amictum & pannicularia, cum vestimentis hominum non audeat comparare, sed ferarum tegumentis ea conferens, vulpes, inquit, foveas habent; & volucres celi, nidus: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinat. Adhuc tamen dives est Christus: erit, cum nec pannos quidem habebit in cruce. Quam autem multum admirationis habet mercator, cuius officina sericâ & holosericâ veste plena est, si ipse rudi panno aut viliori corio vestiatur! Deus totum orbem, homines & animantes vestit omnes: In veste enim poteris, quam habet, totus est orbis terrarum. Inspice vel solas aviculas, quam illis de pellibus & rhononibus bene sit prospectum; & tamen hic ipse Deus hominem indutus, in præsepi malè tegitur, in cruce non tegitur, nisi suomet sanguine, sicque nudus pendet & moritur. Sed uti Rex Macedo Alexander vulnus Lysimachi suo diademate, quod è capite detraxerat, circumligari voluit: & quemadmodum Trajanus Imperator, post Decebalum Dacorum regem prælio victum, cum vulncribus deessent ligamina suam vestem in lacinias conficissam, inter sauciatos partitus est vulncribus eorum obligandis; ita si tum mis ima conferre liceat, suâ nuditate Christus nos omnes vestit, linteolis suis cycladem immortalitatis nobis comparavit.

Sed compara tu mihi eum Puerò Christo pannis involuto Præfulem illum, qui pinguem tunicam habuit è meris capitellis & pelliculis carduelium suffultam. Hæc certè infantulo nostro fuisset comoda, sed paupertas non habuit quod pellioni daret.

Quam autem Christus pauper concionatus est suaviter è cathedrâ hac tam modicè instratâ? non multas, non grandes, non prolixas in nos invectivas recitavit. Nemini objecit: En tuum hunc intolerabilem fastum, en vestes extra modum delicatas, en vanissimum novitiæ imitationis studium. Hæc opprobriare nescit Infans, hoc unum re ipsâ & exemplo dixit: Hæc egestas, & hæ vestes, mihi Domino vestro concipiant. Si ratio vobis est, vestrum vivendi genus corruptissimum ad Domini vestri mores conformabit. Non est servus major Domino suo.

§. II.

De vagitu & lacrymis Christi.

OPulentissimus Regum juxta & sapientissimus Rex Salomon de leiplo, Et ego natus, inquit, accepit communem aërem, & in similiter factam decidi terram, & primam vocem similem omnibus emisit plorans: in involumentis nutritus sum & curis magnis. Nemo enim ex Regibus aliud habuit nativitatæ initium. Vnus ergo introitus est omnibus ad vitam, & similis exitus.

Rex pacificus Christus IESV, Salomon verus, communem hunc aërem accepit, & primam vocem omnibus similem emisit plorans. Et quod Hieremias de Civitate sanctâ dixit, de Christo asseri potest. Plorans in nocte, & lacryma ejus in maxillis ejus. Ad vocem suam dat multitudinem aquarum in calo. Magna est rerum facta mutatio: nunc ad vocem ploratus sui dat multitudinem in terrâ ex oculis suis.

Etenim, homo nugatorie ac levis. Puerulus Christus lacrymas tibi fundit ex oculis, è quibus gaudiorum profuunt oceani. Hæ lacrymæ, mare rubrum sunt, quo avernalis Pharaò submersus est. Hæ lacrymæ rivuli illi sunt, ad quos castæ columbæ confident, de quibus sacrum Salomonis carmen, Oculi ejus sicut columbæ, inquit, super rivulos aquarum, que lacte sunt lotæ, & resident juxta fluentia plenissima. En, Christiane, tot tibi gemmæ cadunt ab hujus pueruli oculis, quotquot cadunt guttæ. Non colligis has gemmas, & tuas facis castis desideris.

Handwritten notes on the right margin, including 'Dicitur in libro...' and other fragments.

Vertical marginal notes on the left edge of the page.

deris? Hoc sane Ambrosius non neglexit, nam in-
genti profusus affert & dulci sensu, *De*, inquit, *Infan-*
ti Christi vagientis abluunt fletus; ille lacryma mea delicta la-
verunt. Plus igitur, Domine IESU, debeo injuriis tuis quibus
redemptus sum, quam operibus tuis quibus creatus sum. Sed
non omnes æquè solatium è Christi lacrymis & in-
junis reportant. Quid enim, ait Bernardus, consoletur eos
qui suam habent consolationem? non consolatur Christi infan-
tia garrulos, non consolatur Christi lacryma cachinnantes,
non consolantur panni ejus ambulantes in stolis, non consolantur
præsepe & stabulum amantes primas cathedras in synagogis sed
æquanimiter sorte universam hanc consolationem expectantibus
in silentio Dominum, lugentibus, pannosis pauperibus cadere
videbuntur. Ceterum audiant, quod & ipsi quoque Angeli non
alios consolentur. Vigilantibus enim pastoribus, & custodienti-
bis vigilis noctis, evangelizatur gaudium novæ lucis, & eis na-
tus esse dicitur Salvator. Pauperibus atque laborantibus, non
vobis divitiis (qui vestram habetis consolationem & va divi-
nium) inter ipsas vigilas noctis dicitur sanctificatus illuxit.

Bern. in Na-
tali Domini
Serm. 3. pro-
xime finem,
milit pag. 84.

Christus
sepius la-
crymatus
est.
1. In ortu
suo.
2. Ad La-
zari monu-
mentum.
Joan. c. 11.
v. 33. & 35.
3. Cum ju-
mento ve-
hens obiret
Hierusa-
lem.
Luc. c. 19.
v. 41.
4. In cruce.
Ad Hebr.
c. 5. v. 7.

Ovid. in
Amor.

Mitissimus Dominus IESVS lacrymas profudit sæ-
pius. 1. In ortu suo, jacens in stabulo, aut maternis
hærens brachiis. Infantes lacrymarum largi; molles
iis oculi sunt & humentes, qui quotidie his pluuunt
imbribus. Dei Filius ab hac infaptum indole non ab-
ludit infans. 2. Cùm ad Lazari monumentum staret,
evocaturus mortuum, ubertim flevit: nam *infernus*
spiritu, & turbavit seipsum, & lacrymatus est. 3. Cùm ju-
mento vehens civitatem Hierusalem oculis obiret
eminus, in copiosum fletum erumpens, *Quia si*
cognovisset & tu, inquit, & quidem in hac die tuâ, qua
ad pacem tibi. 4. Suffixus in crucem jam vicinus mor-
ti, lacrymabundus Patrem nobis conciliavit. Nam,
teste Paulo, *preces supplicationesq; obtulit cum clamore valido*
& lacrymis. Numquid non hæ lacrymæ nostri risus
accusatrices sunt? Fundimus quidem & nos lacry-
mas, sed plerumque parum profuturas. Nam aut per-
ditas pecunias, aut amissam gratiam, aut amicum
mortuum, & evanescens lucrum, aut extinctum gau-
dium, aut honorem imminutū, guttis grandibus pro-
sequimur, & ferio ploramus. Nonnumquam ex ipsâ
risus intemperantiâ stillant oculi. Interdum hi nim-
bi fluunt amoribus fingendis. Notum illud vasis Na-
fonis:

Vt flerent, oculos erudiere suos.

O steriles lacrymas & nimium infecundas! Nil facit
ad cælum hic iners fletus. Cum Christo aut propter
Christum effusa profunt lacrymæ. Optimè plorat,
quem peccasse penitet; suavissimè luget, qui cælum
suspirat.

§. III.

De Virtutibus, quas Christus Infans divinus è
præsepio docet.

IN suavissimo hoc mysterio prima omnium virtus
vel oculis conspicienda, est Paupertas. Quidquid in
Christi nascentis antro intuearis, paupertatem spi-
rat. Locus ipse ventis pervius, omni supellectile va-
cuus, nobile dici potest paupertatis palatium. Hic il-
la certè velut in sede suâ regnavit, opum contemptu
& irrisu maximo. Videte pueri cunas, & cunarum
lintea, pulvillos, stragula. Videte culinam & focum,
quæque à foco recentia feruntur fercula; videte su-
pellectilem, & ruta caesa; explore manu lectorum
plumeam mollitiem; circumspicite famulos & an-
cellas; ingredimini penum, & cellam generoso
Cretico spurantem; omnia domus ornamenta,
belluata taperia, annonæ copiam, mensarum trage-
maria & bellaria considerate; primâ statim fronte
summa rerum inopia oculis se offundet. Arcifissima
hæc paupertas habitat, sed Christo carissima virtus,
in cuius sese complexū dedit, quanprimùm in hunc

Paupertas
est prima
omnium
virtus, que
in myste-
rio nativi-
tatis Chri-
sti conspi-
cienda est.

orbem prodit. Hinc recetè primi inter beatos, tam-
quam confanguinei Christi, locantur pauperes: Beati Man-
pauperes spiritus, quoniam ipsorum est regnum calorum. Vixit
Christus pedem in orbe posuit, mox caput Pluti con-
trivit. Beatus qui didicit non egere multis; beatus
qui novit salino tenui contentus vivere; beatus, cui
cum paupertate Christianâ bene convenit.

Annæi præceptio est saluberrima, omnibus in-
stillanda: Si vis vacare animo, aut pauper sis oportet, aut
pauperi similis. Non potest studium salutis fieri sine frugalitate
curâ: frugalitas autem, paupertas voluntaria est. Cupiditate
nihil satis est; natura satis est etiam parum. In paupertate ni-
hil mali esse intelligit, quisquis nondum pervenit in insaniam
omnia subvertentis avaritia aut luxuria. Paupertas nulli ma-
lum est nisi repugnanti. Magnus est ille, qui in divitiis pauper
est; sed securus, qui caret divitiis.

Altera virtus, Humilitas & Mansuetudo. Quid enim
ex hoc præsepi humillimo suggestu, Humilitatis &
Mansuetudinis Magister doceret aliud, nisi suum il-
lud, *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Ecce mel
Humilitatis, oleo Mansuetudinis jungendum. Dela-
psum à nubibus manna, non sericis nec aureis velis
exceptum est, neque enim in regum turris, sed in
terram decidit, & apparuit minutum in solitudine. Ita no-
ster hic Angelorum panis, non in aurata Cæsarū pa-
latia, sed in vilissimum pecoris receptaculum delap-
sus est. Et en quàm minutus appareat in cremo hæc
nostrâ!

Hic ipse Christus, ut discipulos suos ad Humilita-
tem erudiret, parvulum in medio eorum statuens,
Nisi conversi fueritis, inquit, & efficiamini sicut parvuli, non
intrabitis in regnum calorum. Ut autem hanc virtutem
omnium animis tantò altius infigeret, primo in or-
bem ingressu, seipsum parvulum in medio nostrum
statuit, perinde si diceret: Nisi efficiamini sicut hic
parvulus (ego ipse) non intrabitis in regnum cælorum.
Hinc, ut Cyprianus ait, à sapientibus & prudentibus
testimonium non querit, qui parvulis sese revelat.

Quâ de re eleganter Augustinus, *Videte, inquit, magni*
miraculum: Alius est Deus, erigit te & fugit à te; humilis te
& descendit ad te. Quare hoc? Quia excelsus Dominus, & hu-
milis respicit, ut attollat; alta, hoc est, superba de longè cogno-
scit, ut deprimat. Gregorius Magnus illud è Regiis fa-
stis Isai responsum ad Samuelem explicans, *Adhuc re-*
liquus est parvulus, & pascit oves. Abiecit ergo, inquit, humi-
lis dicitur: quia contemni se videt, & tolerat; ostendi nequa-
quam curat, sed oves pascit, quia cogitationes simplices in con-
templatione æterna hereditatis nutrit. De his certè pascuis ele-
ctorum à Domino dicitur: ingredientur & egredientur, & pa-
sca invenient. Intus quippe habent pascea contemplationis, for-
is pascea boni operis. Intus mentem devotionibus impingunt,
foris se deiciunt, sed per internam societatem in summis & æ-
ternis pascuis immorantur. Nam scriptum est: *Deus superbis*
resistit, humilibus autem dat gratiam. Que autem gra-
tia & nisi ut summa videant & cognoscant, cognoscant & dili-
gant, atque ad ipsa dilecta quasi pingues & fortes currant?

Res longè certissima. Tantò quisque vilior Deo
est, quantò pretiosior sibi, tantò autem Deo pre-
tiosior, quantò propter Deum sibi vilior. Qui sine
humilitate virtutes congregat, in ventos pulverem
jactat. Nihil est, quod nos ita & hominibus gratos
& Deo faciat, quàm si vitæ promeritis magni, hu-
militate simus infimi. Verè humilis, non vult humi-
lis, sed vile haberi. Quàm autem longè aliud est,
habere virtutem, aliud virtutis similitudinem: hoc
plurimum est, illud paucissimum. Gregori Magni
læticium verissimum est: *Perit omne quod agitur, si non hu-*

Sine hu-
mitate vir-
tutes con-
gregantur.

Greg. Magni
læticium
verissimum
est: Perit
omne quod
agitur, si non hu-
mit.

... militate custoditur. Hoc autem proprium esse specimen electorum solet, quod de se semper sentiunt in se quam sunt. Humilitas magistra est omnium matre- que virtutum.

Tertia virtus, quam Christus natus docuit, est Obediencia. Prius certe obedientissimus IESVS Augusto voluit obsequi, quam mundo nasci. Neque tam Virgo Mater e Nazareth ob Imperatoris edictu in Beth- lehem ascendit, quam Virginis filius, qui Matrem ad hoc ipsum instigavit. Quid mirum igitur, aeterno Patri factum hunc filium obedientem usque ad cruce- m, usque ad sepulchrum, usque ad limbum, qui mortali Principi factus est obediens usque ad stabu- lum & praesepe, usque ad tributum? Teste Salomone, Vir obediens loquetur victoriam. Christus obediendo restituit nobis rem; obediendo morte & cacodemone- nem triumphavit. Homo vermicule, Servatorem Natum, Regem caeli obedientissimum contemplare, & disce obedire.

Obediencia propriae voluntatis est sepulchrum, & gratius cunctis victimis holocaustum. Haec una vir- tus, Gregorio teste, ceteras virtutes menti inserit, in- fertaque custodit. Fidelis obediens, inquit Bernar- dus, nescit moras, fugit crastinum, ignorat tardita- tem, praecipit praecipientem; parat oculos visui, au- res auditui, linguam voci, manus operi, itinere pedes, totum se colligit, ut imperantis colligat voluntate. b Optimas obedienciae gradus, cum eo animo in- junctum opus recipitur, quo & praecipitur. c Cibus Christi, Obediencia. Testem habemus ipsum Chri- stum: *Meus cibus est, inquit, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me.* d Si quid, Christiane, melioris gulae habes, hunc cibum appete.

§. IV. Homo contemplatur Christum Dominum in praesepe positum, seque cum illo confert.

Aliquoties se demisit Deus in quantam pau- peritatis & abjectionis abyssum semet ipse precipitavit! En Deus in stabulo, involutus pannis, in praesepe, in paleis jacet! Ego vilissimus homuncio in cubiculo comodo, in culcitris, in molli lecto recubo. Deus in cruce, ego in honore. Dei Filius inter dolo- res ego inter voluptates. Dei Filius nudus, ego feris indutus. Dei Filius suo sanguine confusus, siti ex- haustus; ego epulis disertus, vino plenus. Dei Filius in extrema egestate, ego deliciis disfluo. Deus Ma- tri obediens, ego inobediens Deo. Deus in patibulo, ego in peccato fixus haereo. Heu quantum inter me & ipsum chaos firmatum est! Quam immensis hoc caelum & haec terra spatii disjungitur!

Vrias aeo Davidis strenuus & acer miles, abire in domum suam reculans, sed ad vestibulum regii pa- latii excubans, Arca Dei, aiebat, & Israel, & Iuda habi- tant in papilionibus, & Dominus meus Ioab, & servi Domini mei super faciem terra manent; ego ingrediar domum meam, ne comedam & bibam? per salutem tuam, & per salutem ani- ma tua non faciam rem hanc.

Quid ego Christi miles, sed mollis nimium & de- licatus, quid aliud hic dixero, quam Vrias mi- litia clarus ingenuè de se falsus, Arca Dei, inquit, in papilionibus, imò in stabulo habitat: Dominus meus non Ioabus, sed Iesus; & Domina mea, Virgo Ma- ria, in spelunca manent, in egestate versantur, & ego domi meae in deliciis sum? per salutem animae meae, non faciam rem hanc. Mirum, bis mirum, haec talia nec in cogitationem quidem venire, aut sit quid hor- rum memoriam subeat, ex animo mox effluere.

Lucifer Angelorum venustissimus, elegantia merè gemmea, immortalium formosissimus, decor merè volatum nimis altum cogitans, Ascendam, inquit, super altitudinem nubium, similis ero Altissimo. Simile quid affe-

xit Eva mecum enim illi colubrinus sermo displicuit, *Eriris sicut Dii.* Sed ille & illa miserimè corruerunt in imum, unà ruentibus & omnibus illius sociis, & hu- jus omnibus filiis. Sed olim Regum & Imperato- rum aliqui voluerunt Dii haberi. Alexander Mace- do, Nabuchodonosor, Herodes Apprippa, Cajus, Commodus, Caligula, Domitianus palam salutarum Dominum Deumque nosse volebant, qui dein gravissimè puniti, & infra homines etiam abjecti sunt. Sed au- rea nunc redierunt tempora, quibus non velle solum sed & esse licet similem Deo. Nunc virtutis & exi- mii in Deum amoris est, dicere, Similis ero Altissi- mo. Neque enim necesse est supra altitudinem nu- bium, aut super astra in caelum, conscendere, & so- lium suum exaltare. Jam in contrarium est intendu- ad humilitatem stabuli descendere, infra hominum superbiā sese abjicere, factum omnè exuere oportet. Humilis est Deus pauper est Deus; in stabulo in praesepe jacet. Licet illi esse similem, esse paupe- rem, esse humilem. Non aspernemur, obsecro, hanc modò similitudinem, alia & melior sequetur. Scimus, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbi- mus cum sciti est.

§. V. Christum appellari Primogenitum.

Et peperit, ait Evangelista, filium suum primogeni- tum. Inter Hebraeos octo erant praerogativae pri- mogenitorum, idque etiam ante constitutas Moy- sis leges. 1. Primogeniti erat Sacerdotem agere. 2. Primogenitus in mensa primo recumbebat loco, eique major quam ceteris dabatur portio. 3. Primo- geniti vestitus pretiosior erat quam ceterorum, & delicatior. 4. Primogenitus imperium in fratres alios habebat, qui se illi submittebant, eumque venerab- antur. 5. Primogenitus suis fratribus benedicebat. 6. Primogenito gemina pars paternarum facultatum debebatur. 7. Oblatus Deo primogenitus quinque fidelis redimebatur. 8. A moribundo patre primo- genitus singulariter benedicebatur.

Christus inter fratres suos verè Primogenitus praerogativas omnes istas à Patre retulit. De quo beatus Paulus, *Quis est, inquit, imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creatura, quoniam in ipso condita sunt universa in caelis & in terra, &c. & ipse est ante omnes, & ante omnia in ipso constant.* Et ipse est caput corporis Ecclesiae, qui est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum re- nens. In capite libri scriptum est de Christo, ut sit ipse primus inter omnes, quos aeterna sapientia immorta- li vita destinavit. Quod caelestis Pater per Pfalterem promittens, *Et ego, inquit, primogenitum ponam illum, excelsum pra regibus terra.* Pfalterae accinens Paulus, cum ait, iterum introducit primogenitum in orbem terra, dicit: *Et adorent eum omnes Angeli Dei.*

Christus igitur verè primogenitus. 1. Sacerdos fuit, idque secundum ordinem Melchisedech. 2. Christus in cenà ultimà, tam rituali quam mysticà & communi b velut Dominus & Magister inter suos primus recu- buit. 3. Intuere niveum Christi vestitum in rupe Tha- boreià, ubi amictus erat lumine sicut vestimento. 4. Chri- stus jus summum vitae necisque habuit in omnes fra- tres, quoniam ipsi serviunt omnia. 5. Christus jam redivivus eduxit suos foras in Bethaniam; & elevatis ma- nibus suis benedixit eis. Et factum est, dum benediceret illis, re- cessit ab eis, & ferebatur in caelum. 6. Christus à Patre ge- minatam haereditatis partem accipiens. *Data est mihi omnis potestas, inquit, in caelo & in terra.* 7. Christus in cruce seipsum Patri offerens, insignioribus quinque vulneribus omnem humanam gentem redemit. 8. Christus benedictionem omnium gentium à Patre accepit, tanò magis Angelus effectus quànò differentius pra illis nomen haereditavit.

Gen. 1. 26. 3. Virtutis & eximii in Deum amoris est, di- cere: Si- milis ero Altissimo.

Luc. 1. 2. 7. Primoge- nitorum praerogati- ve inter Hebraeos erant octo.

Christus Praeroga- tiva Chri- sti. a Ad Hebr. 1. 6. b Descripta hac cenà, Agni, Vul- gari, Euchari- sticà. Ioan. 1. 10. c Vultus singular. c Psal. 103. d Luc. 1. 29. e Matth. 6. 28. v. 18. eeb. 1. 2. 4

Handwritten notes in the right margin, including the word 'UNIVERSITÄT' and other illegible text.



Rom. c. 8. vers. 29.

Nos autem Pater æternus, Paulo teste, prædestina- vit conformes fieri imaginæ filii sui, ut ipse sit primogenitus in multis fratribus. Summo id nobis honori est, fratres esse primogeniti huius filii, sive æternum Patrem, sive Virginem Matrem spectemus. Nec hoc nominis Christi erubescens, & suos ipse nos fratres appellans, Vnde, inquit, ad fratres meos, & dices eis: ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum. Non confunditur, inquit Paulus, fratres eos vocare. Vnde debuit per omnia fratribus simulari, ut misericors fieret, & fidelis Pontifex ad Deum.

1. Ioan. c. 3. v. 1. & 2.

Hanc maximam dignitatem nostram obstupescens beatus Joannes, Videre, inquit, qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur & sumus. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. Charissimi, nunc filii Dei scimus, & nondum apparet, quid erimus. Obsecro Christiani, hunc parvulum primogenitum fratrem nostrum in præsepi reclinatam, qui verè frater & caro nostra est, medullis, intimo totòq; pectore amemus. Hoc philtrum, sicut hic Infans: amari vult, ut amet. Inò amat, ut ametur.

§. VI. De amore Domini IESU erga homines per ejus Nativitatem singulariter elucescente.

Is. c. 7. v. 13. Vide Virgam in Apos. c. 12 comment. 3. Is. c. 16. circa finem, mihi pag. 604.

Certamen Christus Nascentis indixit orbi, sed certamen amoris. Expostulatio illa Isaiæ (Namquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis & Deo ne?) ad præscorum Patrum mentem, hoc sensu capienda: Num pusillum vobis certamen cum hominibus, quoniam Deus præstat agonem? Perinde ac si dicat Isaias: Parumne vobis est certare cum hominibus, cum ipso etiam Deo belligerare vultis? Sic ita sanè: jam hinc vobis spondeo, Deum novo profus & inaudito bellandi ritu in aciem proditurum, & oblaturum omnibus admirandum certamen: Ecce Virgo concipiet & pariet filium. Et hujus quidem belli secundissimos progressus asserens Propheta, Quia, inquit, antequam sciat puer vocare patrem suum, & matrem suam, auferetur fortitudo Damasci, & spolia Samaria coram Rege Assyriorum. Quod sancti Patres de gentibus per Magos ad Christi cultum redigendis interpretantur. Verè Deus nobiscum certavit amore. Audite, obsecro, quam amica Deus velitatione nobis pugnam indicat.

Is. c. 7. v. 14.

Is. c. 8. v. 4.

Vos homines, mei subditi, nascituro mihi casam negabitis? ego autem amore vestrum, non gravatè stabulum etiam subibo. Iam nato cunas invidebitis? contentus ero præsepi. Me Dominum vestrum agnoscere recusabitis? ego autem vos non tantum servos meos, sed & amicos, sed & meos filios agnoscam. Nullos mihi ministros conceditis? ego ipse vester cupio minister fieri. Nam Filius hominis non venit, ut ministraretur ei, sed ut ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis. At etiam verba impia, iud & lapides in me jactatis? ego autem pro vobis Patrem meum deprecabor. Et en ego ipsè adsum. Consortiū meum horretis & refugitis? at meæ deliciae sunt vobiscum esse. Apertum contra me bellum stultis? ego verò pacem vobis per caduceatores meos Angelos jubeo promulgari. Sed enim ad necem me queritis? obsecro vos, atque hoc unicum rogo, ne nimium hac in re prope- rate; ego ultro ad necem me offeram, & volens jubens pro vobis moriar. Annos pauculos expectate, nobiliorem mortis & ignominia triumphum habebitis, quam si me Puerum necassetis. Scio equidem, acetum & fel mihi propinabo sanguinè è meo corpore, è mille vulneribus. Spineum meo capiti sertum texeritis? at ego vobis diadema reddam gemmeum. Crucem mihi fabricabitis pro lectulo? at ego vobis parabo so- lium sublime in caelo.

Marc. c. 10. vers. 45.

Profectò nova bella elegit Dominus, & portas hostium

A ipse non subvertit, sed ædificavit. Cor meum diliger hinc, Israël Principem, qui propria voluntate obrulit sese discrimini & morti. Novum hoc certamen amoris est, in quo etiam victi solent vincere ac triumphare.

Christus sic amore certans diademata sibi, seu, paravit coronas quatuor paravit. Prima erat corona carnis, quam illi Virgo Mater in ejus natali die imposuit. Ita divus Ambrosius illud sacri carminis exponit: Egre dimini, & videte filie Sion regem Salomonem in diademate, quo coronavit illum mater sua in die dispositionis illius. Et in die læticia cordis ejus. Altera corona è paliuris & verberibus contexta, quam Pilati milites placentes de spiritu imposuerunt capiti ejus, & veste purpurea circumdederunt eum. Tertia fuit honoris & gloriæ, quam dedit æternus Pater. De qua Paulus liquidò, Eum autem, inquit, Filius qui modico quàm Angeli minoratus est, videmus IESUM propter passionem mortis, gloria & honore coronatum. Quarta Quam est tot gentium à fabulis & impurâ superstitione ad unius Christi cultum traductio; nam Patris ad Filium liberâ littera vox est: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Postulâ à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam æternam terra. De coronâ non multum ablimili gatulatus sibi inter Paulus, Itaque fratres mei charissimi, ait, & desideratissimi, gaudium meum & coronam meam, sic stete in Domino charissimi.

Quemadmodum verò quadruplicem coronam Christus acquisivit, ita quater potissimum novam oris & vestium figuram in vitiâ sumpsit. 1. In nativitate, de qua itidem dici potest, Transfiguratus est ante eos, & facta est species vultus ejus altera, & vestitus ejus albus. 2. In vertice montis Thabor, de quo Mattheus & Marcus, Et respiciunt facies ejus sicut sol, inquit, & vestimenta ejus facta sunt splendens, & candida nimis velut nix, qualia nullo non potest super terrâ candida facere. 3. In supremâ cenâ pridie quam excessit è vitâ, ubi non tantum vestimenta sua posuit, & linteo se præcinxit, sed totum se panis candore vestit. 4. In ipsâ cruce. Hanc flebilis oris totiusque corporis figuram eminus Isaias conspicatus, Vidimus eum, inquit, & non erat aspectus, & desideravimus eum: Despectum & novissimum virorum, virum dolorum & scientem infirmitatem, & quasi absconditus vultus ejus & despectus: unde nec reputavimus eum a. Ita quater mutato rex Israël habitu venit ad bella b.

Siracides mentionem iridis injiciens, Vide arcum, inquit, & benedic eum qui fecit illum: valde speciosus est in decore suo. Gyra vitæ calum in circuitu gloriæ sue, manus excelsæ aperuerunt illi c. Iris conferri potest bellator hic Puer Bethlehemi, qui amoris bellum humanæ genti cepit inferre. Christus enim veluti Sol humanitatis suæ roscidam nubem ita irradiavit, ut in eâ Dei misericordia & amor clarissimè relucerent. Iris geminum cornu habet terræ obversum, estque in signum pacis & federis. * Duæ sunt in Christo naturæ, pacifican-

tes per sanguinem crucis Christi, sive quæ in terris, sive quæ in caelis sunt. In inde triplex color est; aureus, viridis, ruber. Primus, Christum cælestem hominem adumbrat, Primus homo de terra, terrenus; secundus homo de caelo, cælestis d. Viridis alter innocentiam videt Christi & gratiæ abundantiam designat. Cum ad mortem tra- heretur Christus, dicebat: Quia si in viridi ligno hæc factum est, in arido quid fiet? Ruber deniq; Christi Sanguinè inter tormenta sulum denotat. Vox sponsæ gratulantis est: Dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex milibus f. Vide igitur hunc arcum, & benedic eum qui fecit illum g. Quidquid sagittarum ab hoc arcu missum est, amoris erant sagitte. Nimirum undequaque impellimur Deum amare. Non est suavior, sed nec potentior ad amorem invitatio, quàm prævenire amantem. Ecce quàm maturè Puer cælestis nos præveniat. Nimis contumax est animus, qui amorem, quem nolebat impendere, nolit etiam rependere. Hic

Hic Augustinus ad amandum excitans, Ama, inquit, amorem illius, qui amore tuo amoris descendit in uterum virginis, & ibi amorem suum amori tuo copulavit, humiliando se, sublimando te, conjugendo lumen sue aeternitatis limbo tuo aeternitatis. Beatus, Domine IESU, qui amat te, & amicum in te, & inimicum propter te. Minus autem te amat, o suavis Infans, qui aliquid tecum amat, quod propter te non amat. Qui vere amat, non laborat, aut ipsum amat laborem. Solus amor difficultatis nomen erubescit. Nesc tam durum quidquam aut ferreum, quod ignis divini amoris non emolliat. Ama Deum, & fac quod vis.

§. VII. De ingrato hominum animo adversus Christum natum.

Expendamus paululum, qua humanitate confanguine Christi cognatum suum exceperint. Erant, non dubitem, plurimi & familia David Bethlehemi, qui eo venerant a Palaestina Praefide censendi. Illorum multi (neque hoc dubium) locupletes, & bene nummati, quibus de domo, veste, mensa optime prospectum. Ex his tamen omnibus inventus est nullus, qui recula vel minima egentissimum tribulem suum, & cognatum Christum joverit; nullus qui vel in ultimas domus suae latebras receperit. Singuli & fores suas, & arcas suas, & sua penora servabant obsecrata Christo. Utinam habuissent vel sola refracta pectora, in ceteris facile veniam reperissent!

Quam ingratus porro animus Iudaeorum ceterorum, & peculiariter Bethlehemitarum omnium. Sileamus beneficia innumera, quibus hunc populum affecit Deus: consideremus illa solum quae praesentis sunt instituti. En ex eorum nobilissima familia nascitur, ad illos venit, in illorum urbibus & domibus habitaturus, inter illos sicut unus ex illis vitam acturus, monarcha tantus, & ille ipse Dominus, qui eorum infantes a crudeli Pharaonis imperio, & periculosis Angeli sanguinolenta rhomphaea liberavit. Neque vero cum erectis faucibus, aut grandi supercilio ad illos venit, sed infantuli forma, habitique mendiculi angustum & vile rogat diversorium. Sed nullus audit, nullus admittit; excludunt & ablegant omnes; porro inde abire jubent ingratum hospitem. Nemo est, qui cum ab Herodis fida conetur defendere. Clamant omnes: Hunc nescimus unde sit. Dicitur illis: IESUS a Nazareth est; clamant iterum: A Nazareth potest aliquid boni esse? Turbantur omnes cum Herode, qui sibi plurimum congratulari debuissent. Simul omnes vociferantur: si hunc dimittis, non es amicus Caesaris. Omnis, qui se regem facit, contradicit Caesari. Non habemus regem nisi Caesarem.

O liberales cetera Iudaei, peregrinum etiam hunc pauperillum admittite! Ecce infantem se gerit, & quidem pauperrimum, & quidem infantum omnium postremissimum. Nullum ab hoc Infante periculum est ulli regno: daturus regna venit, non erepturus; admittite.

Enimvero Bethlehemitas praeter omnibus Hebraeis singulariter demereri, sibi que conciliare voluit caeli Dominus, suo Natali, suisque incunabilis: voluit illos Angelorum descensu & cantibus, pastorum accursu & plausibus, Regum adventu & muneribus, caelo terraeque facere honorabiles. At ipsi spreverunt, repulerunt, ejecerunt, ad bestias damparunt suum Messiam. Ingrati cives! imo immisericordes & impii cives.

Sunt qui eos defendere nitantur, & dicant: Scire non poterant tantum Principem sui medio nasci. Scire poterant, o bone, sed credere volebant. Et quoties illis praecipit Deus, ut advenam & peregrinum colligerent, domo reciperent, hospitio fove-

rent? Si Messiam hunc vestrum, o ingrattissimi Bethlehemitas, nosse non poteratis, aut quod verius, nolebatis; certe peregrinum hunc, eumque pauperem agnoscere debueratis. At ex vobis omnibus, qui vel angulum suae domus huic indigenti patefeceret, nullus erat, nullus, nullus, nullus. Ad unum omnes aut invidia laborabant, aut immisericordia, & ingrati animi detestando crimine.

Sed haec totius orbis in suum Conditorem ingrattissima fuit perfidia, Rex aliquis aut Caesar nascitur? Orbis applaudit & gratulatur, missilia ignita & flammam pacales volant, dies festi aguntur, Iudi & triumphum instituntur, exultat regnum gaudio. Nascitur Christus? nemo se movet. Nec eo solum tempore, quo nascebatur Christus, torpebant homines; posterioribus quoque saeculis multos tenuit hic torpor. Et nos quoque hoc aetate quam multi sunt, qui Domini IESU natalem diem non nisi lautiore mensa, & nitidiora veste venerentur. Haec omnis gratiarum actio est pro immenso beneficio.

Et quae demum huic divino Pueri mundus natalitia mittit munera? In diademata vestes, laceam chlamydem pro purpura, arundinem pro sceptro, columnam pro throno, flagra pro unguentis, funes pro armillis, clavos pro annulis, catenas pro torquibus, pro nectare acetum, sel pro ambrosia, pro folio crucem. Qui Christum amant, haec cum Christo tolerare non reculant.

§. VIII. Admiraciones super Christo Nato, & de rerum in eo dissimularum conjunctione.

En ille Rex fidei, ille rerum omnium praeoptens Deus, Virgunculae ducit ubera, qui pascit cunctas animantes: qui caelum hyacinthinam velat chlamide, qui terram smaragdina pallia induit, qui vestit omnia, nudus jacet in praesepe, totus est in pupula sonu, quem nulla capit terram, in intercapendo: falciolis stringitur libertatis vindex: Decembre gelu tolerat, & friget mentium castarum pervigil flamma; ploratus iterat moestorum perenne solatium; inops est caeli terraeque monarcha: in tenebris habitat, ad cuius nutum sidera expallescent; inter bestias cubat, in cuius humeris sedet imperium orbis.

En ergo saturitatem esurientem, flammam frigentem, laetitiam moerentem, fontem sitientem, abundantiam egentem. Vide lucem in tenebris splendentem, Solem noctu fulgentem, ignem sub nube latentem. En ex rivulo purissimo profluit mare, ex palmitate vitis nascitur inumbrans orbem, & stella sol oritur, & minimo centro infinita sphaera confurgit, & nubecula immensus splendor emicat. Aspice conjunctionem hanc majestatem cum humilitate, virtutem cum infirmitate, aeternitatem cum mortalitate; caelum cum terra, cum summis infima. En ut fons exaruit, ut gaudium ingemuit, & ut pulchritudo expalluit, ut potentia elanguit; videte, obscuro, ut aeternum Verbum obmutuit.

Deus ille, qui transfudit montes, qui commovet terram, de loco suo, qui praecipit soli, & non oritur, & stellas claudit, quasi sub signaculo, qui extendit calos suos, & graditur super fluctus maris, qui facit magna & incomprehensibilia, & mirabilia, quorum non est numerus. Deus ille vivens, & sempiternus, qui mensus est pugillo aquas, & calos palma ponderavit; qui appendit tribus digitis molem terra, & libravit in pondere montes, & colles in statera. Ecce, gentes quasi stilla stula, & quasi momentum statera repurate sunt; ecce, insulae quasi pulvis exiguis. Omnes gentes quasi non sint; sic sunt coram eo, & quasi nihilum & mane reputate sunt ei. Deus sempiternus Dominus, qui creavit terminos terra, de quo canunt oracula: Non deficiet, neque laborabit, nec est investigatio sapientiae ejus. Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium

Handwritten notes in the right margin, including 'UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN' and other illegible text.

chium ejus dominabitur. Ille ipse Dominus exercituum videtur jam d'ecesse, & multum laborare, jam à pauperculibus opilionibus investigatur & invenitur, jam quidè venit, sed infirmus, & brachia ejus ligata sunt.

Deus in cujus manu anima omnis viventis, & spiritus univèrse carnis hominis. Deus excelsor celo, qui super stellarum verticem sublimatur, qui circa cardine cali perambulat. Apud quem potest & ter or, qui facit concordia in sublimibus suis, cujus militum non est numerus. Deus deorù, Dominus, cujus sunt omnes fera silvarum, jumenta in montibus & boves, qui cognovit omnia volatilia cali, cujus est orbis terra & plenitudo ejus. Dominus Deus virtutum, qui sedet super Cherubim. Dominus in Sion magnus, & excelsus super omnes populos; cujus scabellum pedum adorandum est, quoniam sanctum est. Dominus Deus noster, qui amictus est lumine sicut vestimento; qui extendit celum sicut pellem, qui regit aquis superiora ejus: qui ponit nubes ascensum suum, qui ambulat super pennas ventorum: qui facit Angelos suos spiritus, & ministros suos ignem urentem; qui fundavit terram super stabilitatem suam, qui omnia fecit in sapientia, cujus omnia opera magnificentata sunt. Dominus Deus exercituum, Deus solus omnium regnorum terra, qui fecit celum & terram. Cui celum sedes, & terra scabellum pedum ejus. Hic ille ipse jam inter pedes jacet, prælepiolo cingitur, linteolis ambitur, cavea clauditur, ab hominibus tangitur, virgineo lacte pascitur. Et n'onne, ô Deus noster, tu es ille ipsissimus, qui per Hieremiam Prophetam promulgari justitiam? Putasne Deus è vicino ego sum, & non Deus è longe? si occultabitur vir in absconditis, & ego non videbo eum? Numquid non celum & terram ego impleo? dicit Dominus. Verè jam ô amantissime Domine, verè Deus è vicino es, nec adèd multum loci occupas, qui angustum prælepiolum non satis explēs.

Isa. c. 37. vers. 16. Isa. c. 66. vers. 1.

Hier. c. 23. v. 23. & 24.

En igitur ille Princeps pacis, qui secenties in lege prælepiolo Dominus exercituum appellatus; ille ipse qui Moyfi leges dedit inter fulgura & tonitrua; qui pluit super Sodomiam & Gomorrah sulphur & ignem de celo, jam sine sulfure & igne, sine tonitru & fulmine in obscuro silentio adest ipsus. Hic ille Imperator est, cujus armamentaria paratùs bellici & telorum plena, jam sine tumultu & strepitu velut in occulto venit nitissimus & hominum inanimus. Arrogantiam retundens Seneca, Nimis nos suspicimus, inquit, si digni nobis videmur, propter quos hæc tanta moveantur. Qui hominem censuit indignum cui celestia corpora famularentur, quid demum diceret ad hæc, si celestium corporum conditorem ipsum cerneret in vilem sese servulum obtulisse, piscatorum pedes lavisse, inter latrones pependisse? Et quàm admirandum illud, hunc Infantem usù rationis & intelligentiæ perfectissimo fuisse, atque ullus virorum esse potest; nihilominus omnem oris & corporis compositionem, omnem motum, omnemque actionem nihil ab infantia diverst habuisse, idque non imitatione, aut simulatione, sed re ipsa, ut indoles aliorum est Infantum.

Gen. c. 19. vers. 24.

Hoc est cor-pora calistio.

Eucherius Lugdunensis Præsul in hom. vixit is anno 440.

Exclamat Eucherius: O pietas immensa, ô humilitas ineffabilis, ô sacramentum inenarrabile! Deus homo sit, æternus temporalis, immensus localis, immortalis passibilis; panis involvitur, qui cali ambitu non continetur. Quis audivit unquam tale? quis vidit huic simile? En ergo, hic ille Infans est, cujus ira nemo potest resistere, & sub quo curvantur, qui portant orbem. Hic ille est, qui tonabit voce magnitudinis suæ, & non investigabitur, cum audita fuerit vox ejus: tonabit in voce suâ mirabiliter, qui facit magna & inscrutabilia, qui facit mirabilia magna solus. Et quis aspexit, quæ hic ipse bellator Dominus præparavit in tempus hostis, in diem pugna & belli? Iam tamen mansuetissimus adest, & placidissimus Princeps pacis. Iam illud est ævi, quo gladii consentur in vomeres, & lanceæ in falces. Iam gentibus pacem loquitur, nam penitentia promulgat, quâ obtinetur vera pax,

Zob c. 9. v. 13

Idem c. 37. v. 4. & 5.

Psalm. 133. vers. 4.

Zob. c. 38. vers. 23.

Isa. c. 2. v. 4.

& regnum Dei annuntiat, quod est æterna pax. Et Claudi aded hic pacis auctor amabit pacem, ut vel inter duos suo nomine conjunctos futurus sit ipse tertius. Nemo suam ipse pacem turbet, nam est non domus tota vult tota civitas pacem admittat, satis est, si duo solum Christi nomine consentiant, tertius illorum erit hic amator pacis, Christus Dei Filius, pax, serenitas mentis, amoris vinculum, confortium charitatis. Hæc est, quæ simulates tollit, bella componit, iras comprimit, superbos calcat, humiles amat, & scordes sedat, inimicos concordat, cunctis placidissima. Nec extelli novit, nec inflari. Hanc qui accepit, teneat; qui amisit, repetat. Ad hæreditatem Domini non poterit pervenire, qui pacem noluerit observare. Nec concordiam habebit cum Christo, qui discors esse voluerit cum Christiano. Disertissime Augustinus, Fac justitiam, inquit, & habebis pacem, ut osculentur se justitia & pax. Si enim non amaveris justitiam, pacem non habebis. Amant enim se duo ista, justitia & pax: osculantur se, ut qui fecerit justitiam, inveniat pacem osculante justitiam. * Due amice sunt: tu fortunam vis, & alteram non facis. Nemo est enim qui non vult pacem, sed non omnes volunt operari justitiam. Interrogamus homines: Vultis pacem? Vno ore tibi respondet totum genus humanum: Opto, cupio, volo, amo. Ama & justitiam, quia due amice sunt justitia & pax. Justitia & pax ipse se osculantur. Si amicam pacis non amaveris, non amabit te ipsa pax, nec veniet ad te. Quid enim magnum est desiderare pacem? Quisvis malus desiderat pacem. Bona enim res est pax. Sed fac justitiam, quia justitia & pax se osculantur, non ligant. Tu quare ligas cum justitia? Ecce justitia dicit tibi: Ne fureris, & non audis. Ne adulteres, & non vis audire. Non facias alteri, quod tu pati non vis. Inimicus es amica mea, dixit tibi pax, quid me queris? Amica sum justitiam: quemcumque invenero inimicum amicae meæ, non ad illum accedo. Vis ergo venire ad pacem? fac justitiam.

Ergo pacem sequimini cum omnibus. Si Dei vocantur filii qui pacem amant, procul dubio satana sunt filii qui pacem turbant. Cum vitis nostris, non cum fratribus nostris litigemus. * Pax Christi exultat in cordibus nostris.

S. I. X. De beneplacito æterni Patris in nato sublepio.

Questionem ponens Phariseis de seipso Christus, Quid vobis videtur, inquit, de Christo, cujus filius est? Ad questionem hanc variè responsum. Phariseis hoc unum occurrit dicere, Filium esse David. Non aded malè. Ita clamaverunt cæci: Misere nostri Fili David. Ita Chananæa: Misere mei, Fili David. Ita turba, & inter has pueri: Hosanna Filio David. Ita Angelus: Dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus. Ad questionem istam Judæi ceteri responderunt: Maria & Iosephi esse filium. Ita illi passim dicebant: Nonne hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria? Nonne hic est Jesus filius Ioseph, cujus non novimus patrem & matrem? Ad eandem questionem longè aliter Petrus, Tu es, inquit, Christus Filius Dei vivi. Ad hanc ipsam questionem Pater æternus pronuntiavit de celo: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Postula à me & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terre. Virgo Dei genitrix, quid aliud ad questionem hanc responderit, quàm paternum illud: Tu es Filius meus dilectus, in te complacuit mihi.

Et quid nos omnes alii ad hanc questionem habemus dicere? Quis ejus est animi, ut animosè ault respondere: Meus est filius, meus est, meus, meus. Respondi firmamentum est Christi dictum: Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in celo est, ipse meus frater, & soror, & mater est. Hoc Christus non in speciem, sed politis ambagibus serid, rectissimus in dicendo pronuntiavit: Quisquis voluntatem Patris mei fecerit, hic non solum meus frater, & mea soror, sed & mater

mica

mea est. Hinc igitur matri jurè licebit dicere: Christus meus est filius. Iesv bone, quanta dignitas est nostra? si causa nostra non ipsi turpiter indormiamus.

Porrò caelestis Pater non tantum filium, sed & orbè totum, die Natali Filii, his verbis allocutus censeri potest: Hic est Filius meus charissimus, audite illum.

Omnes imò Angelì cum Gabriele Archangelo ad Domini Natalem concinnasse censendi: Hic ille, qui modò in praesepi jacet Infantulus, erit magnus, & filius Altissimi vocabitur; & dabit illi Dominus Deus sedè David patris eius, & regnabit in domo Iacob in aeternum, & regni eius non erit finis. Interim & ingratus mundus vociferatur: Nonne hic est faber, filius Mariae, frater Iacobi & Ioseph, & Iudae, & Simonis? Nonne & sorores eius hic nobiscum sunt? & scandalizabatur in illo. A Nazareth potest aliquid boni esse? Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? Hæc ingratorum hominum gratulationes, voluti sunt applausus. Qui Christum odisse horret, voluntati divinae ita se attemperet in omnibus, ut pro se quisque ausit dicere: Mihi amantissime Iesv, tu es filius meus dilectus, in te complacuit mihi. Bonus profectò filius, si bonam reperit matrem.

§. X. Christi Nascens & morientis; exordii vite ac finis comparatio.

Nascitur Christus infans & mutus; proximus mortui pariter obmutescit, nec pro infante tantum, sed & stulto habetur. Coram Matre nudus nascitur; coram omnibus in cruce nudus moritur. Nascitur non reperit locum in diversorio; moriturus non habuit sepulchrum nisi commodatum in vicino orto. Nascens pro cunabulis praesepi, moriens pro lectulo habuit crucem. Nascens saltem stabulò habitationi, saltem stramen fœcesum habuit arcendo frigori; at verò moriens nec pulvillum capiti, nec lodiculam vulnerato corpori invenit, Nascenti aqua calida instruentis thermis, morienti defuit frigida restinguenda siti. Natus à Matre infantium involucri; moriturus ab Herode veste albà, mortuus à Iosepho findone mundà involutus est.

Si tempus spectemus, nascitur Christus sub medià noctem, nocte in diem versà; moritur sub medium diem, die in noctem mutata. Natus panniculis involvitur, fasciis ligatur; moriturus fimbriis stringitur, & clavis figitur. Natus lacrymas profudit, nec illas moriturus tenuit, sed sanguine purpuratas auxit. Natus lac Virginis bibit: moriturus fel & acetum gustavit. Pœtor stabuli nascentem, Calvariæ graveolentia morientem afflixit. Inter duas pecudes vitam exorsus est; inter latrones duos eandem finit. In praesepi contemptus, pauper, parvulus; in cruce nec homo quidem, sed vermis & opprobrium hominum, & abjectio plebis est habitus. Nascitur sub Augusti, moritur sub Pilati & Tiberii imperio.

Nascentem fugiens stella praedicat, morientem sol sese abdens & fugiens deplorat. Natus ab Angelis laudatur; moriturus ab omni hominum genere illusionibus & maledictis violatur. Nato Reges ab oriente munera ferunt; moriturum carnifices ut falsum regem spinis incingunt, ludicro scepro insigniunt, omnibus ignominias illudunt. O mi amantissime Deus, qualis hic in vitam ingressus, qualis exitus, quale hoc exordium, qualis epilagus? Cresce, Puer suavissime, jam exacuitur culter, quo circumcidaris. Proxima est in Aegyptum fuga, vicina solitudines horridae, prolixa Iejunia, tentationes feriae, probra & maledicta creberima, infestationes atrocissimae, itinera perpetua, labores infiniti, dolores incredendi, verbera sine numero, vulnera sine malagmate ac fomento; jam vepres & clavi, jam crux & lancea in te parantur. Nunc calicem amarissimum primoribus labellis libas; erit cum ad

A fecestotum exhausties. Nunc mansueti te cingunt animalia, erit cum canes multi & tauri pingues te circumdabunt. Nunc caelestes greges cantant: Gloria in altissimis Deo; erit cum ferociens turba clamabit, Tolle, tolle, crucifige eum. Nunc lacrymas stillas oculis; erit cum sanguinem toto fundes corpore. Atq; hæc omnia salutis nostrae pateris. Nos aegrotamus, tu bibis pharmacum; nos fures sumus, tu subis patibulum. Infinitè profus benignitas & humanitas apparuit. Salvatoris nostri Dei. Generationem ejus qui enarrabit: Felix culpa, quæ talem meruit habere redemptorem.

§. XI. Quid maxime à Christi amore avocet.

Vericus abbas, divi Bernardi discipulus, Pueri Bethlehemi natum velut digito monstrans. Ecce, ait, offerat tibi Iesvs, curre obvius manibus, extende brachia, expande sinus. Devotionem tuam tam affectus probet quam actus. Filium, qui tibi natus est, spe magna venerare, suscipe si de, amplexare charitate.

Hic ille ipse est, quem tot oracula totque vaticinia cecinerunt ad futurum. Enim verò iis, quorum suo loco facta est mentio, adnumeramus & istud, quod Theologiae Sol Thomas Aquinas posterorù memoriae consignavit his ipsis verbis, quæ à tali auctore scripta non censui mutanda: Invenitur in hisloriis, quod tempore Constantini Augusti & Helene matris eius inventum fuit quoddam vatum nemisepulchrum, in quo jacebat homo, auream laminam habens in pectore, in qua scriptum est: Christus nascetur ex Virgine; & ego credo in eum. O Sol sub Helene & Constantini temporibus iterum me videbis.

Transseamus igitur cum pastoribus, & videamus hoc verbum, quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis.

Annæo teste, est aliquid, quod ex magno viro vel tacente proficiat. Est profectò plurimum, quod è silenti hoc Verbo, caelesti Pueri proficiamus. Quidquid in oculos incurret, ad meliorem vitam erudit. Hic omnis fastus, ambitio, luxuria & luxus damnantur. Omnia ista, quæ Christi stabulò & praesepi oculis atq; auribus nostris ingerunt, attentissime commeditanda sunt, & plenum pravis cupiditatibus exhaustiendum pectus. Ante omnia, omnis è pectore libido eliminanda. Non amat castissimum Virginis Filium, quisquis non odit, & arcet cæcum Veneris puerum. Vbi libido, quantumvis abdit, ibi scelerum lerna, & omnis immunditiæ seminarium. Atq; hoc est, quod plurimum ab amore Christi mentem abstrahit. Non simul habitant, nec in unâ sede morantur Christus & diabolus, Rationis & carnis appetitio. Indulgere libidini, vel in animo solum latenti, omnium malorù est initium. Rationem omnem excludit, qui libidini se permittit. O homo, actus est de te, si pestem hanc animo receperis. Valedit celo, & morere, actum est. Nulli vitio non verequandum est initium, sed ob hoc latius funditur, & à turpi sine proditur. Non facile continebis, ut desinat, si incipere permiseris. Impuris igitur cogitationibus obfiste, quia facilius, ut dixi, non admittuntur, quam extruduntur admittæ. Non vino infirmum animum committamus, non formæ, non illecebris, non rebus ullis blandè trahentibus. Recedamus à lubrico, & omnè libidinis vel umbram fugiamus. Ejice hanc feram è toto pectore, aut nec in tuo quidè diversorio locum caelestis Pueri inveniet. Impurus amor initio mella stillat, dum illaqueet; denique fel ingerit morissimum. Fuge blandum impostorem.

Fallit, & ignicum derivat in ossa venenum.

Cave vulnus, quod dolore curandum est; si tamen curationem recipiat. Libidinis initium continebis, si exitum cogitaveris.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including the word 'CAPVT' and other illegible text.

